

SZOLNOK-DOBOKA

POLITIKAI HETILAP.

Megjelen minden vasárnapon.

Szerkesztőség a Sörház-utcában első sz. a. földszinten van.

Szerkesztőségi óra minden hétköznapon d. u. 2-3.

Felölös szerkesztő:

Br. HORVÁTH EMIL.

Hirdetési árak: egész oldal 48 K.

Előfizetési ár: egész évre 10, fél évre 5, negyed-
évre 2 K. 50 f. Néptanítóknak, lelkészeknek és
körjegyzőknek egész évre 8 K.

Beköszöntő.

Szokásos, hogy az, ki idegenből jórészt ismeretlennek érkezik új viszonyok közé, magáról, céljairól őszinte vallomást téve beköszöntőt mondjon, s elébe kerüljön a természetüen feltűnő kérdések áradatának, melyek arra a kettős ismeretlenre követelnek feleletet: ki vagy és mit akarsz?

Nem volna okom a felelet elől kitérni s ha nem találnám fontoskodásnak a jelen adott viszonyai között ilyen kis igényű dolgok feszegetését, vállalnám e kettős kérdést csak olyan becsületes őszinteséggel, mint a melylyel felvilágosítást óhajtanék adni oly kérdésekre is e helyen, melyek ma még talán nem is nyertek hangot, vagy a meny nyiben általánosságban feltételek is, inkább kíváncsiságból eredtek, mintsem abból az elhatározásból, melyet a komoly igazságok után való áhítozás vált ki az emberi lélekből.

Beköszöntőt mondunk e helyen, de nem egy, sem több személy nem kíván bemutatkozni általa, hanem egy törekvés, de inkább egy eszme — ha szabad így írunk — egy eszme, mely testet ölteni e lapokban s e lapok által törekszik.

Mi ez az eszme, mely felé törekszünk csekély erőink minden parányával? — s mi a célunk ennek az eszmének diadalra juttatásával? legyen szabad tehát így módosítanunk a fenti két kérdést, melyre felelni már nemcsak az időmosság készít, de céljaink komoly jelentősége is. Ez az eszme, mely a jelenkori emberiségnek legszebb és legdrágább kincse: a liberalizmus, avagy ha nem hibás e fordítás: a szabadelvűség. Értjük szabadelvűség alatt a törekvést, mely a társadalmi és állami élet minden nyilvánulását csak a teljesen szabad és felvilágosodott emberi észnek önmaga által felállított igazságaihoz méri s nem tűr meg semmi más mértéket,

sem a reformoknál, sem a hétköznapok egyhangu robotmunkáinál.

Korunkban mindenütt, tehát minálunk is, a szabadelvűséghez viszonyítva jöttek létre a politikai pártok s nekünk szintén meg van a magunk külön magyar liberalizmusunk, mely az 1848-as jogegyenlőség demokratikus alapján az 1867-es alkotások pilléreire oly gondos előrelátással emelte fel, melyekre ráépíteni a modern nemzeti állam fényes palotáját a jelen és jövő generációk nehez kötelessége leendő. Am szent a hitünk, hogy a magyar társadalom, melynek politikai felfogásából táplálkozik a szoros értelemben vett politikus-világ, csak úgy lesz képes e nagy tradíció megőrzésére s a benne rejlő igazságok propagálására, ha ennek a nagy elvnek szigorú következtetéssel viszi keresztül minden viszonyok között konzekvenciáit s nem engedi magát megvesztegettetni a konkrét események opportunus előnyeire.

A magyar politikai közélet etikai tartalmát mindenkor a vidék erőteljes s nemzeti aspirációktól duzzadó közönségéből nyert s ennek a közönségnek ma sem szabad az erkölcsi tökélet, melynek eddig oly nemes sáfárja volt, felhasználatlanul vesztegettetnie, vagy éppen álnok jelszavak és hamis ügyek védelmében a köznap élet szennyes rézpénzére felváltania. Ezt az etikai tartalmat óhajtanók minden közérdekű ügy megoldásába bevinni, mert meggyőződésünk szerint annak érvényesülését unos-untalan veszedelmes egyéni és kottéri érdekek akadályozzák.

Ugy látjuk, hogy mindezenelőtt elengedhetetlenül szüksége van a megyebeli hazafias társadalomnak is egy bármilyen szerény politikai sajtóorganumra, mely az uttörés nehéz munkájára vállalkozva hangulatot, kedvező közérzetet tudjon teremteni néhány localis politikai és társadalmi tennivaló iránt s mely a nyilvánosság éles világításába helyezve minden köz- és közérdekűnek állított cselekvést,

a nemzeti nagy célnak minden önzetlen munkását a közvélemény paizsával oltalmazza meg minden igaztalan támadás ellen.

Bele akarjuk kapcsolni e vármegye közéletét a nemzeti életfejlődés nagy körébe, nemcsak, hogy annak miránk való hatásából üdvös és szükséges reformok jöjjenek létre, de legfőbb vágyunk, hogy e vármegye — ha sikerülend kifejteti azt az intellektuális és etikai tartalmat, melyet kedvezőtlen idők kibontakozásukban felette akadályoztak — egyik zászlóvivője lehessen oly kérdésekben az országos politikának, melyekre történelmi múltja s mai ethnikai helyzete egyaránt praedestinálja.

Ami a jelen politikai alakulásait illeti: teljes és őszinte hívétül valljuk magunkat annak a kormánypolitikának, mely igaz lelkesedéssel s mindmáig egyenlő következetességgel igyekezett erkölcsi tartalmat adni az országos kormányzatnak: a Széll kormánynak, mert az előtérbe lépett gazdasági kérdések szövevényes utvesztői között, csak Széll Kálmán politikai ügyességétől, elvitáhatlanul kiváló kvalitásaitól várhat a nemzet biztos kivezető utat az általa teremtett szerencsés pártközi helyzet kedvező alkalmának felhasználásával.

Politikai állásfoglalásunkban nem felesélyez semmi kötelék s meggyőződésünk független minden néven-nevezhető melléktételektől. Liberális magyar politikát akarunk hirdetni s ennek a politikának nincsenek előre kimért határai; politikai ideálunk az egységes magyar nemzeti állam s e nagy célunk leszünk munkásai közsorban csupán, de őszinte szívvvel s meg nem alkuvo erővel.

Az »exigenciák tudományá«-nak megszámlálhatlan s mireánk is jelentős kérdései közül csupán egygyel kívánunk e helyen foglalkozni, mint a melynek itt e vármegyében — mondhatni — legmesszebbreható jelentősége van. A nemzetiségi kérdést értjük,

TÁRCZA.

Pro Libertate!

A „Szolnok-Doboka“ számára írta: Incze Béla.

Hangosan, lármásan zendült föl a zene Mikola János consiliarius uram áldomása után. Hoszszasan hangzott a lelkes vivátozás és fenékgig ürlültek a serlegek a sacratissima majestas, Leopoldus hoszszu és boldog regnálásáért.

A feje hajú házigazda szigorú vonásaira halvány pirosság ült ki s fekete szemei élénk tűzzel villogtak, mikor billikomát kiűrtve, magas hátú karosszékebe visszaült.

— Már csak végét érjük ennek a szerencsétlen motusnak, méltóságos uram! — fordult feléje bizó hanggal, állandó mosolygással arcán, egy katonaruhás, sikár férfi, az erdélyi hadak főcommissarius.

— Mondja, hogy átkos! Az, átkos! nem szerencsétlen! — riadt fel indulatosan a tanácsos — mely végső veszedelembe viszi ezt a szegény, mindenéből kipusztított országot! Most, mikor már béke lehetne!

— Alig, hogy megszabadult a pogánytól.

— Parasztnok és földönfutók düljék fel — a szabadság nevében!

— Majd észre térítjük őket, ha maguktól nem akarnak — hangzott ismét a commissarius vigasztalása.

— Deiszen, nem az Esze Tamás, meg nagy-szakálu Pap János uram embereivel van dolgunk!

most már nemcsak a beregi erdők prédára leső népe háborog — szólott közbe Haller Gábor az ifjabbik, mire az öreg Szalánczi Farkas is megmozdult karosszékeben.

— Bizony nem, — mondta — a mióta megjött Bercsenyi a lengyel auxiliummal, meg a francia király subventiójával, másként állnak a dolgok. Már Károlyi se a kurucok mögött, hanem előttük jár.

A mindig jókedvű Bánffy Dénes is odaszólott: — Eddig csak Ocskay sütötte szalonnáját a bécsi hóstátok tűzénél; most már a szathmári főispán is odakivánczolt s egész divisiójával átszánkázott a Duna jegén.

— És most ő tanítja Heistert dajésot járni — tette hozzá Apor István.

— De hiszen Nagyszombatnál győzött Heister — szólalt meg kételkedve és bosszusan az öreg Mikola.

— Áros volt a győzelem — felelt meg Bruckenthal, a mindentudó szász comes. A pattantyusai nagy számának köszönhetette a sikert, de ugyancsak sok népe hullott el, magát is csak Czobor Márk uram menté meg a haláltól, melyet már nyakához mére egy vérengző kurucz.

— És most télvíz idején se pihent el a harc — vette fel a szót ismét Haller. A futárok hírtul hozták, hogy Bercsenyi a Heister pedestris csapatait mind kizavarta Bazinból, Szentgyörgyből; ő meg nyelvél csakugy veri a földből az új meg új seregeket.

— De kommandírozó generális uram is szorult Szebenben — mosolygott Bánffy — Forgács Simon obester ugyancsak nem tartja a subordi-

náció reguláját, a mióta kuruccezá lett és Szathmár után Rabutinre vetette a szemét.

— Pekri Lőrincz meg a székelyek közt lázít keményen, aligha mind hozzá nem térnek — mondta Apor.

— No, majd másként lesz nemsokára! — szólalt meg most egy fiatal, császári tiszt: Herbeville gróf, a kit mindenki Mikola uram jövődóbeli vejének tekintett.

— Én is azt hiszem — intett mosolyogva a commissarius.

— Nagybátyám derék sereggel közeleg Erdély felé, Rabutin segítségére, s a hogy ő megérkezik, mindjárt elcsendesedik idebenn minden.

— Adja Isten! Így aztán márcziusban békesség közepette tarthatjuk meg vitéz kapitány öcsém ezredének a zászlóünnepélyét. Akkorá fiam is hazaérkezik Bécsből.

— Generális uram is jelen lesz a császár képében.

— Reméljük! Várjuk is ő excellentiáját kegyelmed bátyjaurával egyben. A zászló már készűl, most himezi rá leányom a jelmondást: Pro Gloriosissimo Imperatore!

— Igazán ráillik!

— A legdicőbb uralkodóért!

— A ki annyi hosszu éven át!...

— Annyi dicső győzelmet...

— Vivát! Vivát! Ad multos annos! Harsozott újra a lelkes vivátozás és már jobb kedvre derülten folytatták az urak a lakomát, ürlülő billikomok, csengő zene között.

*

melynek sajtóban, rostrumon divatozó keze-lése ellen alapos s nem kicsinylendő kifogásaink vannak. E tekintetben egyetlen elvünk van, melyből elalkudni mit sem engedünk, s melynek megtámadását soha, semmi körülmények között el nem tűrjük s ez az elv: ezeréves multunkból fakadó ama követelmény, hogy ez az ország magyar, az egységes magyar nemzetnek tulajdona; de e nemzetnek egyenlőjogu tagja minden magyar állampolgár, bármilyen nyelven beszéljen is s bár-hogy imádja Istenét. Előjogok abból, hogy valaki magyar anyanyelvű állampolgárnak született, nem fakadnak de viszont sokkal kevésbbé abból, hogy valaki valamely nemze-tiséghez tartozik. A kultura terjedésétől várjuk végleges kiegyenlítődését azoknak az ellen-teteknek, melyeket a XIX. század élezett ki, mint Európaszerte ugy nálunk is, s melyek-nek elsimitásánál jóakaratu állami politikára van szükség a törvényes alapon állókkal szemben s vaskézre azok ellenében, kik bűnös kezekkel az egyenlenség konkolyát hintegetik a békés nép jóindulatu lelkébe. Csak általánosítani nem szabad s sohasem szabad fajok ellen menydörögni, hanem min-denkor azokat az egyéneket kell pellengére állítani a nemzeti közvéleménynek, kik saját személyükben vétkeznek államiságunk ellen. A jogrend megsértői felett napirendre tér büntetés után a még annyira preoccupált közvélemény is, csak azt elősegíteni nem szabad semmi módon, hogy az ártatlanul vagy egyes eltévelyedett fiaiert általában gyanusított népfajok vagy töredékeik lelkét az ártatlanul szenvedett bántalom hajlandóvá munkálja azoknak mérges tanításai számára, kiknek féktelen gyűlöletük mind az ellen, a mi magyar, tajtékzó szennyes árként sodorja magával a tudatlan, vagy csak könnyen hívó tömegek meggyőződését.

Érezzük erőink gyengeségét, s a ren-delkezésünkre álló eszközök sem kecsegtet-hetnek fényes sikerrel s előttünk áll Szent Agoston példázata a balga gyermekről, ki kisdéd kagylójával a mérethetlen tenger vizét akarta kimerni, de azoknak, kik merész vállalkozásunkat szigorú mértékkel akarják megmérni, nem szabad elfeledniök egyik ke-resztény egyház ama gyönyörű tanítását, hogy nem a gyarló közvetítő, de az igaz Ige ereje hat, munkál és terem!

* *

Ami a lap berendezését illeti, arról ke-vés, de őszinte mondanivalónk van. Határo-

zottan politikai jellegű lesz e lap, de nem az országos napi politika hétnapos ujdón-ságait óhajtják „vidéki” parafrázisokkal kísé-
ni, hanem a localis, vármegyénket érdeklő poli-
tikai kérdéseknek tárgyalásával s olyan ter-
mészetű országos ügyeknek a mi specialis
érdekeink szempontjából való megvilágításá-
val töltjük meg e lapok hasábjait, melyek-
nek pertraktálására sem a főváros, sem a
vidék egyetlen sajtóorganumában hely és
alkalom nem nyílik. Hogy a fővárosi lapok
országos és külföldi hírszolgálatával a ver-
senyt felvenni nem ígérjük, evvel azt hisszük
hivatásunk átértéséről s eszközeink tisztes-
séges és igaz természetéről adunk tanusá-
got. A vármegyei hírszolgálat tekintetében
lapunkat olyan szervezettel láttuk el, mely
lehetővé teszi azt az ígéretet, hogy *nem lesz
olyan közérdekű, vagy csak érdekes esemény
sem vármegyénk területén, melyről gyors, hű
és pártatlan értesítést ne adnánk.*

Állandó rovatban fogunk hirt adni a
vármegyei és városi önkormányzat fontosabb
eseményeiről s ezeknek objektív kritikájától
sohasem fogunk tartózkodni. Minden igaz
ügy védelmére lesz hely e lap hasábjain s
az az ígéret, hogy minden sorunkat a meg-
győződés s az igazság ereje fogja áthatni,
megjelölni a határokat, melyeken belül, hogy
miként sikerül megvalósítani céljainkat, azt
a vármegye intelligens közönségének *utóla-
gos* ítéletére bizzuk!

* *

Előfizetési áraink a vidék technikai álla-
potaihoz mérve a lehető legolcsóbbak s
alkalmat akarunk adni, hogy minden *közvetlen
kulturalis missiót teljesítő egyén: a néptani-
tók és lelkészek, szákebb jövedelmi forrásaik-
nak megfelelő jelentékenyen mérsékelt áron
juthasson lapunkhoz.* Am egyetlen célunk
csak az, hogy mentől több házat, családot,
egyént és testületet kössünk össze a közös
érzéseknek és együtt vallott igazságoknak
láthatatlan szálaival, melyek segítségével, vala-
hányszor csak *igazi* nemzeti érdek úgy ki-
vánja, együttes, erős, összetartó akcióra gyűl-
hessenek össze eddig széthuzott, s egyenkint
alig ponderáló erőink.

Nem hisszük, hogy pártolónk soraiból
vármegyénk egyetlen politikai vagy társa-
dalmi súlylyal bíró alakja hiányozhassék.
Ebben a reményben bocsátjuk utnak e lapot
Szolnok-Dobokavármegye hazafias közönsé-
géhez; sok jó indulatot esdve a zsenge
csemete iránt, melyet aggodó szívvel s fé-

lénk kezekkel ültetünk el a közvélemény
talajába, hogy — ha Isten is akarja — gyü-
mölcst hozhasson a magyar állameszme és
magyar kultura javára.

Désen, 1902 decz. 30.

Br. Horváth Emil.

A politikai helyzet.

— Budapesti levelezőnk express tudósítása. —

Budapest, december 31.

Legujabb

Budapest, decz. 31. délután 2 óra. Fél-
hivatalosan jelentik, hogy a *tárgyaláso k le-
zártaknak tekintendők.*

A kormányok konstataáltak a tárgyalá-
sok eredménytelenségét.

Tegnap este udvari ebéd után a két
miniszterelnök tizenegy óráig tárgyalt.

Szék Kálmán ma Bécsben marad s várja,
hogy Körber tulzott követeléseiből engedjen.

Válságról szó sincs, mert ez csak ron-
taná a helyzetet. **Szék Kálmán pozíciója
tejesen szilárd**

*

Hogy oly végtelenül hosszúra nyultak a kiegye-
zési tárgyalások, annak nem csupán a kormányok
makaessága az oka. Az, aki nem professzionátus
politikus, vagy nem politikával foglalkozó ujságíró:
nem is sejtí, hogy a kérdések mily óriási tömegét
kell egy-egy kiegyezés becsületes megújítása alkal-
mával rendezni és megoldani. Ezen az óriási anya-
gon tökéletesen uralkodnia kell annak, aki komo-
lyan akar foglalkozni vele, az anyag tökéletes meg-
ismeréséhez pedig igen sok idő kell még egy zse-
ninek is. Pedig voltak már miniszterek, akik lán-
gelmének jóakarattal sem mondhatók. S mi több
a miniszterek ez idő alatt igen gyorsan váltakoztak.
Igaz, hogy Magyarországon még csak a második
miniszterelnök oldogatta ezt a gordiusi csomót, de
kereskedelmi miniszterünk már négy volt a kiegye-
zési tárgyalások megkezdése óta, Ausztriában meg
se szeri, se száma azoknak a minisztereknek, akik
a kiegyezésről tárgyaltak. A tárgyalások huzódásá-
nak egyik oka tehát az volt, hogy az új miniszte-
reknek minduntalan időt kellett engedni arra, hogy
megismerkedjenek a megoldandó kérdések anyagával.

Másik ok: az osztrák és a magyar bürokra-
tizmus, mely formájában egymástól különbözik, de
lényegében mégis tökéletesen egyezik. Igen találóan
jellemezte ezt Körber, mikor még csak osztályfőnök
volt, s miniszterével itt Budapesten a kiegyezési tár-

A míg a szamosparti kastély palotás termé-
ben vidám derű váltotta fel az aggodalmak boru-
ját s a virágos kedvű urak egészen megfelledekez-
tek azokról a piros rózsákról, melyek most olyan
gazdagon nyíltak a havas mezőkön: a falu szélén
álló üres magtár ajtaja ugyancsak sűrűn nyilado-
zott s kettesével, hármasával férfiak lépdelték be
csöndesen a tágas helyiségbe, melyet pár szövét-
nek világított meg.

Mikor mind együtt voltak, halvány, szőke
ifju lépett elő, Dános Gergely, Mikola uram író-
deákja. Fölállott egy üres hordóra s kezdte fel-
sorolni az egybegyűlteknél azokat a szenvedése-
ket, melyeket a hazának minden fia szenved; és
feltárá harsogó szóval azokat a vérző sebeket,
melyeket ime eljőve gyógyítani az, kit olyan rég
vár a magyar nép; ki az ebhítu német nyomor-
gatásának végét szakasztja és visszaadja ősi sza-
badságát a magyarnak, melyet gonosz ellenségei
súlyos rabsággal váltának fel. Itt van végre az
idő, hogy mindenki felálljon az átkos bilinesek
széttörésére és lerázására!

A összesereglett nép csöndesen hallgatta
egy darabig a szónoklást és bár fel-felhangzott
egy pár helyeslés, mégis mintha fontolgatta volna:
jó lesz-e diák uramnak szava után indulni? Mire
a diák versre fordítá a beszédet és lelkesen kezdé
szavalni:

Rákóczi a Szabadság!
Értök el-hal ez az ország!
Ha érettük hull a vérünk,
Kiderül az ég felettünk:
Feljő a mi szép napunk!

De már erre keztek melegedni az atyafiak;

nőtt a bátorság a szívben, erősödött az elhatáro-
zás a lelkekben.

A diák pedig folytatta tüzesen:

A szabadság napja fényes!
Rákóczinak kardja éles!
Az felsütött ez már villog,
Rajta a győzelem csillog!
Ujra boldog lesz hazánk!

— Éljen! Éljen!
— Megyünk!
— Mindnyájan!
— Akár az álgynaknak!
— Hol a zászló?
— Vezessen diák uram!

— Lassabban atyámfiai — csillapítá most a
diák a felhevült tömeget. Várjunk reggelt, akkor
lesz zászló is, vezér is, még pedig a javából! a
kit, tudom, követnek mindnyájan kendtek!

— Akárkit! Akár mindjárt!

— Most csöndesen oszlojtatok hiveim és
szedje elő mindenki fegyverét, a milyen van.
Majd szerzünk a csatában jobbat is! Reggel indu-
lunk! Holnapután Forgács obester táborában
leszünk!

Lassankint csillapodott a zugás és eloszlott
a nép, de nemsokára egymásután tűnedezt fel
a házak apró ablakaiban a világosság. Nem aludt
egy férfi sem a csöndes faluban, készültek az
indulásra, a harcztérre — a hazáért és szabad-
ságért, melyből nekik olyan kevés jutott idáig.

*

Derült, februári reggel csillogott az ablakok
olvadozó jégvirágain, az erősödő napsugár fénye-
sen ömlött a dolgozó szobába, hol az öreg Mikola

egy levél megírását végezte s azt lepecsételvén,
meghuzta a csengő zsinórját.

— Parancsol méltóságod? — lépett be az
öreg huszár.

— Egy lovas vigye ezt a levelet Kolozs-
várra, a leányomhoz.

Az öszes huszár tétovázott! induljon-e
vagy ne?

— Gyorsan! Mit ógyelegsz?
— Instálom... a kisasszony...
— Mit hebegsz? Mi baj? — riadt fel a
consiliarius, aggodalommal telve el szolgálja zava-
rától.

— A ki-asszony... nincs Kolozsvárott...
— Nincs?! Hát hol van? Beszélj!

— Elutazott... Lónyainé asszonynénjével...
Zemplénbe... most hozta hírül Lőrincz hajdu.

— Zemplénbe! a rebellisek közé?! Tudtom
nélkül!

— A fiatal Pekri kísérté lovasaival...
— Pekri! A lázadó!... És sötét pirosság

borult a magas homlokra s haragos villámok vál-
ták föl az aggodalmat a sötét szemekben, míg
fáradtan és öntudatlanul bocsátkozott karosszékebe.

— Miért nincs itthon István!... hogy azt
a kölyköt!...

— Az urfit... tegnap... Kolozsvárt látták
— Hah!... És nem jött haza!... talán ő

is?!... takarodj! — rivallt indulatosan a rossz
hírekért huszárra, ki felve és mégis kissé
könnyebbülten lépett ki az ajtón.

— Nem... az nem lehet! — igyekezett
magát megnyugtanni, hogy egyedül maradt. Az én
fiam! A kit én neveltem!... A ki előtt minden

gyalások elejét szenvedte végig. Egy tárgyalás előtt felsőhajtott:

— Istenem, milyen irigyelni való ez a magyar nemzet! Meg a magyar kormány! Főtisztviselői mind csupa lángelmék, akiknek párja nincs a világon. Ma megkezdjük a tarifa tárgyalását; én utánam négy hivataloszolga czipelte az aktákat, s a magyar kormány képviselője — egy szál *sétapálczával* jött el a tárgyalásra!

Az osztrákok előre tanulmányoztak, a magyarok pedig utólag, de mindketten igen-igen hosszú ideig. A módszerük teljesen különböző volt, de az eredmény egy.

*

A politikai újévről semmi bizonyosat nem tudni. Az egész ország feszült figyelemmel várja a miniszterelnök nyilatkozatait, mert híre járt, hogy Széll Kálmán újévi beszédében fogja tájékoztatni az országot a kiegyezés sorsáról. Kedden reggel azonban már azt híresztelték az újságok, hogy a miniszterelnök csak rövid, meglehetősen indifferens tartalmu nyilatkozatot fog tenni. Ezt valószínűvé teszi az a körülmény is, hogy a miniszterelnök a képviselőház december 20-iki ülésén kijelentette, hogy a karácsonyi szünet után következő legelső ülésén, tehát január 9-én fog a kiegyezési tárgyalások sorsáról beszámolni. A szabadelvűpárt szónokától Hodossy Imrértől ezuttal nem várunk fontos politikai nyilatkozatot.

Nagyon sekély mederben fog lefolyni s igen rövid lesz a néppárt újévi tisztelgése is. A két Zichy gróf, Nádor és János, egy szóval sem fog sem többet, sem kevesebbet mondani, mint tavaly.

Nem lesz meglepetés a függetlenségi pártban sem. Igaz ugyan, hogy a párt legharciasabb tagja Tóth János üdvözlí a pártelnököt, de aligha fogja beszédében megfújni a harczi riadót, nehogy tápot adjon a párt válságáról szóló, egyébiránt korántsem alaptalan híreknek. Kossuth Ferencz válasza olyan tapintatos és olyan higgadt, minden szenvedélytől ment lesz, aminőt a decemberi üléseken történt felszólalásai után Kossuth Ferencztől méltán elvárhatunk.

Vármegyei közgyűlés.

Dés, decz. 30-án.

Szolnok-Dobokavármegye törvényhatósági bizottsága ma délelőtt tartotta meg rendkívüli közgyűlését a bizottsági tagok általánosán nyilvánult érdeklődése mellett.

Kevéssel 10 óra után nyitotta meg elnöklő alispán a közgyűlést s miután Désy Zoltán főispánt küldöttségileg meghívták a közgyűlési te-

szavam szent volt!... És most az udvarnál!... nem lehet! nem lehet!...

A kételkedés azonban újra visszatért a felkorbácsolt szívébe s a harag ismét ott vonaglott a büszke vonásokon.

— Az én leányom! Egy lázadóval!... Jól van!... Anyja vére, ábrándozó!... Hát kergetsek a hold világát! De én... én nem tudok róla! nem!... sohasem!...

A kemény arczra nyugalom ült, a mint az íróasztal fiókját kihuzta s az elkészített végrendelet aljára a leányát kitagadó záradékot kezdte írni.

— De hátha István is?!... — támadt ismét lelkére a marcangoló démon — akkor őt is!... őt is!... akkor... mindenem a császáré!

És ismét fogta, de már reszkető kézzel, homályosodó szemmel a tollat, hogy ezt is rávezeesse a pergamenre.

Hangos, énekhez hasonló zugás hallatszott be az ablakon.

A consiliarius kezéből kiesett a toll, a mint a közeledő zajból, éljenzésből kiszakadó hangok szobájába csapódtak:

Rákóczi és a Szabadság!
Értük el-hal ez az ország...

Felugorva, dühösen rázta meg a csengőt.

— Mifele zaj? Ki merészel itt?...

— A jobbagyok — rebegte a huszár — indulnak Forgácshez...

— Verjék széjjel a hajduk!

— Azok is... ott vannak...

— Kardomat!

— Oh, méltóságos uram!...

remben az 59 pontból álló tárgysorozat letárgyalásához fogtak.

A mintegy 100 főre menő közgyűlési tagok soraiban ott voltak: Simó Lajos országgyűlési képviselő, Montbach Sándor, br. Inczédy Samu és Ádám, Betegh Imre, Voith Gergely, Maléter Zoltán, Szilágyi Albert, Bokros Lajos, Kühbacher Ferencz stb. bizottsági tagok s a vármegye központi és járási főbb tisztviselői Torma Miklós dr. alispánnal élükön.

Désy Zoltán főispán eljenzéssel fogadott megnyitó beszédében reámutatott arra a súlyos helyzetre, melybe az ország az évtized óta huzódó kiegyezési harc folytán jutott. Tendencziózus harc folyik — ugymond a főispán — Magyarország és Ausztria között, melyet bizonyos oldalról úgy óhajtanának irányítani, hogy abban csak Magyarország lehet a vesztes. Ma midőn válponton áll a kiegyezés ügye, nem késünk csekély szavunkkal hozzájárulni a magyar kormány helyzetének támogatásához s a chablonos ujesztendei üdvözlét helyett javasolja, hogy az alábbi szöveggel küldjenek Széll Kálmánhoz üdvözlét annak különös hangoztatásával, hogy a gazdasági kiegyezéshez őszinte szívvel kívánnak sikert s hogy a trón és nemzet érdekeit oly lelkes kitartással védő kormányelnököt tántoríthatlan ragaszkodásukról biztosítják.

Egyhangulag tette magáévá a vármegye az indítványt s az ülésről nyomban a következő sürgönyt intéztek Széll Kálmán miniszterelnökhöz:

Széll Kálmán miniszterelnök úrnak

Budapest.

Szolnok-Dobokavármegye törvényhatósági bizottságának mai napon tartott közgyűlése a midőn a beálló új év alkalmából üdvözlí Nagyméltóságodat, örömmel ragadja meg az alkalmat, hogy a nemzet életérdekeinek biztosítása, megvédése érdekében kifejtett eddigi munkásságáért hálás köszönetét fejezze ki; a jövőre pedig Isten áldását kérje erre a munkára, melyel Nagyméltóságod a trón és nemzet közös célját biztosítani igyekszik.

Fogadja Nagyméltóságod a törvényhatósági bizottság mély tiszteletének és őszinte ragaszkodásának kijelentését.

Désy Zoltán, főispán.

Tárgysorozat megkezdése előtt Farkas János biz. tag interpellációt akar bejelenteni, de elnöklő főispán a rendkívüli közgyűlésekre kifejldött évtizedes gyakorlat és a törvényhatóságok állandó szokásos joga értelmében a szöveget Farkasnak nem

— Szétverem magam! — és kidagadt homlokerekkkel, szederjesedő arczczal rohant fegyverállványához.

Künn felhangzott a kitörő eljenzés:

— Éljen Rákóczi!

— Éljen a szabadság!

Reszkető kézzel tépte fel az ablakot, hogy fegyvereit a lázadókra süsse, kik nagy tömegben épp most érkeztek ablaka alá. Vállukon kasza és cséphadaró, arczukon lelkesedés, ajkukon a most tanult nóta:

A szabadság napja fényes!

Rákóczinak kardja éles!...

Előttük lovon a diák, Dános Gergely, kezében hatalmas selyemzászlót lobogtat... dus aranyhimzésűt... mintha... de az! ugyanaz, melyet Mikola Eszter kezei himeztek... csak a felirása más...: *Pro Patria Et Libertate!*... És azután egy szakasz huszár és élükön, büszke arab ménen... az ő Mikolák utolsó sarja, az ő egyetlen fia, István...

— Éljen Rákóczi!

— Éljen Mikola, vezérünk!... és újra felharsan százak ajkán a szabadság lelkes dala.

Az öreg nemes kezéből kihull a felcsavart mardály, elfehéredő ajkai reszketve nyílnak meg — és egy hörgéssel visszaesik karosszékebe...

És a mig nyitott, merev szemekre nesztelen szárnyalással borul el az örök setétség, az ablakon még be-behangzik a távolodó ének felszálló töredéke:

.... Ha érettük hull a vérünk,

Kiderül az ég felettünk:

Feljő a mi szép napunk!...

adja meg s felhívja, hogy panasz alakjában nyújtsa be, elmondatlanul maradt interpellációjának tárgyát a vármegye főispánjához.

A vármegyei házi pénztárnak állami kezelésbe leendő átadásánál való közreműködésre Nik Ferencz és Szabó Lajos tagokat küldi ki a közgyűlés.

Simó Lajos a vármegye évszázados institucziójából kiváló pénzkezelési és számvétségintézményt parentálja el s kéri a közgyűlést, hogy köszönetét és elismerését fejezze ki a jelenlegi állami szolgálatba lépett hivatalnokai kar irányában.

A vármegyén az új ügyrendtartás értelmében következőleg állapított meg a *hivatalos munkaidő*. A központban köznapokon d. e. $\frac{1}{2}$ 8— $\frac{1}{2}$ 2 óráig. A járáásokban pedig d. e. 8—12, d. u. 3—5. Ünnepeken, melyek egyszersmind nem munkaszüneti napok csak d. e. 9—12-ig van hivatalos óra. Munkaszüneteken csak naposok vannak s ezeknek hivatalos órájuk mindennap 9—12-ig tart.

Rátér ezután a közgyűlés a vármegyei hivatalos lapnak a dolgára. Eddig ugyanis a „Szolnok-Doboka“ volt a vármegyének hivatalos lapja. Am a közigazgatás egyszerűsítéséről kialott belügyminiszteri rendelet szerint minden vármegyének legkésőbb 1903 év július 1-éig külön e célra szolgáló vármegyei hivatalos lapot kell megindítania, mely azonban csak hivatalos közleményeket hozhat. Ezt a lapot kell a községeknek megrendelniök s ennek előfizetési ára 8 korona lesz. A hivatalos kihirdetéseknek módját fogja jelentékenyen megkönnyebbíteni a vármegyei hivatalos lap új alakjában, melyben még 1903 január folyamán megindul.

Több szababályrendelet között kiváló jelentőséggel bír a községi és körjegyzők részére az általuk végzett magamunkálatokért felszámítható díjakról alkotott szabályrendelet, melyet legközelebb olvasóink tájékoztatására közölni fogunk.

Megállapította a vármegye a hivatalnokai által felszámítható költözködési és napidíjakat is.

Eszerint az alispánnak 15, a főjegyzőnek, főorvosnak, t. főügyésznek 12, a főszolgabírnaknak, aljegyzőknek 10, a szolgabírnaknak, körorvosoknak 8, egyéb tisztviselőknek pedig 6 kor. napidíj jár.

Arad, Budapest, Debreczen törvényhatóságoknak átiratát a *katonai javaslatok ügyében* a vármegyei közgyűlés tudomásul veszi az állandó választmány határozata értelmében. Nyítravármegyének a *nemzetiségi mozgalmak* ellenében teendő intézkedések ügyében küldött átiratát szintén tudomásul vette a közgyűlés.

Somogyvármegyének ismert akciójából kifolyóan tett ama megkeresése, hogy a *magyar földnek magyar kézen* való megtartására a vármegye is közrehasson, *Vásárhelyi* Boldizsár felszólalása után a közgyűlés elhatározta, hogy hasonló szellemű feliratot küld a törvényhozásnak. Ez a tárgy adott alkalmat Désy Zoltán főispánnak arra a kijelentésre, hogy lesz alkalma közelebből a vármegyének bővebben kifejteni azt a politikát, melynek végcélja a magyar föld megmentése leendő.

Dés város költségvetési előirányzatát a vármegye jóváhagyta s az az ellen beadott felelbevezést jórésztben elutasította.

Nagyobb vitára adott alkalmat a Dés városban megéjtett tisztújítás ellen beadott felelbevezések tárgyalása. A felelbevezések öt szempontból vélték érvényteleníthetőnek a megtartott tisztviselő-választást, a) hogy két legtöbb adófizető megbízottjának mandátuma nem felelt meg a törvényes követelményeknek, b) hogy a szavazóhelyiség mellett levő szobában étel-ital állott egy asztalon, melyből bármely jelenlevő fogyaszthatott, c) hogy az alispán a választás elnöke nem tartózkodott a szavazási helyiségben a szavazatszedő küldöttségnek működése alatt, d) hogy az orvosai választásnál egyenlő szavazatot nyert jelöltek között sorshuzással döntöttek s végül e) hogy a megválasztott polgármesternek minősítése nem felel meg a törvény követelményeinek.

Bándy György főjegyző előadja az állandó választmány javaslatát, mely terjedelmes, minden részletre gondos figyelemmel kiterjedő indokolással, azt kéri kimondani, hogy a Dés városi tisztviselőválasztást a vármegyei közgyűlés hagyja helyben.

Kiemeljük az indokolásból a következőket, mint a melyek világos tanúságot tesznek a felhozott vádak alaptalanságáról s a felebbezési álláspontok tarthatatlan voltáról. Mindjárt az első pontban felhozottak értelmében nem volt ok a választás érvénytelenítésére, mert a választási jegyzőkönyvekből csak annyit lehet konstatálni, hogy a két kifogásolt meghatalmazott jelen volt ugyan a gyűlésen s a kandidáló bizottság megválasztásában részt is vett, de sem az, hogy a tisztviselőválasztásokon tetteleg részt vettek volna, annál kevésbé pedig az, hogy melyik jelöltre szavaztak vagy szavazhattak volna, meg nem állapítható. Mivel pedig szintén beigazolt tény az is, hogy jelentékenyen nagyobb számban vettek részt egyes tisztviselők választásánál a bizottsági tagok, mintsem a hányak jelenléte a jegyzőkönyvből megállapítható, lehetetlenség annak constatálása, hogy csakugyan a kifogásolt egyének szavaztak-e. De meg ezen szavazatoknak a megválasztottak kárára presumált levonása esetében is egyetlen állást kivéve jelentékeny többségben maradtának az összes megválasztott tisztviselők ellenfeleikkel szemben.

Hogy pedig a fellebbezésben felhozott etetés és itatásnak jellege nem irányult oda, hogy a választói jog szabad gyakorlásában gátolja a választókat, s hogy egyáltalán nem pártecélokat szolgált, mely pedig e bűncselekménynek tényálladási alkateleme, mindennél fényesebben bizonyítja az, hogy bárki, tehát az összes bizottsági tagok szabadon fogyasztottak ételből, italból egyaránt, de senkit erre fel nem hívtak, annál kevésbé olyan intenczióval, hogy befolyásolják abban, hogy a szavazásban minő magatartást tanúsítson. De meg ám legyen igaz, hogy tényleg lett volna — a mint hogy nem volt — ilyen mérvű és célzatu etetés, az még ebben az esetben sem vonná maga után a választás megsemmisítését, hanem annak tisztán büntetőjogi következményei volnának.

A többi felhozott felebbezési indok még az esetben sem vonná maga után a választás megsemmisítését, ha igaz is volna. Jelesen, hogy az alispán a szavazatszedő küldöttségek működése alatt nem volt a teremben, az éppenséggel nem ellenkezik a törvény intenczióival, sőt annak egyenes rendelkezése értelmében történt. Hasonló az eset az orvosai állásnak sorshuzás által való eldöntésénél, hol ha egyszer azt meg lehet állapítani a városi szabályrendeletből s a gyakorlatból — a mint az Désen megállapított — hogy az orvos tanácsstag, akkor a községi törvény idevonatkozó határozata egyenesen elrendeli az egyenlő szavazatot nyert egyének között a sorshuzás által való döntést. Teljesen tarthatatlannak bizonyult az az állítás is, hogy a megválasztott polgármesternek kellő minősítése nem volna, mert az úgy az 1883: I, mint az 1886: XXI. törvényekkel kövételmeinek teljesen megfelel s így a felebbezésnek ezt az ágát is, csak úgy, mint a többi, mint alaptalan feltevést el kell utasítani.

Farkas János határozati javaslatot ad be, melyben a választás megsemmisítését kéri kimondani s erre vonatkozólag névszerinti szavazást kér.

Vásárhelyi Boldizsár csak az ellen a feltevés ellen tiltakozik, mintha az etetés és itatás olyan jellegben megtörtént volna, melyért a város választó közönségét a vármegyén pellengérré lehetne állítani. Igazolja, hogy elnöklő alispán csak a szavazatszedő küldöttség működésének ideje alatt nem tartózkodott a választási teremben.

Sterba Dezső, mint az akkori szavazatszedő küldöttség elnöke személyes kérdésben szólalván fel, kijelenti, hogy a felolvasott indokolás alaposságáért mindenben jót áll. Ő, bár szintén egyike volna a „megbélyegzettek“-nek, (Élénk derűtség) egyszerű kohlománynak jelenti ki Farkas állításait.

Dr. Torma Miklós főleg az ő személyére vonatkozólag jegyzi meg, általános helyeslés közben, hogy ha ő tényleg még a szavazatszedő küldöttségek működésének ideje alatt is bentartózkodott volna a választási teremben, azt bizonynyára ma sokkal súlyosabb felebbezési indokul használnák fel azok, kik most az ő távollétét diffikultálják. Ő a választási szabadság értelmében vélt cselekedni, mikor úgy járt el, a mint azt neki most felróják.

Maléter Zoltán azon állítást, mintha ő szintén evett volna a kérdéses választás alatt, rágalomnak jelenti ki.

Kühbacher Ferencz csatlakozik az előtte szóló kijelentéséhez s az alispánnak jelenvoltát a választási aktus folyamán igazolja.

Farkas János a zárszó jogával élve, határozati javaslatának elfogadását kéri.

Désy Zoltán főispán azt óhajtja, hogy mielőtt szavazás alá bocsájtáná a kérdést, két ténybeli tévedésre mutasson rá. Egyik az, hogy egyáltalán nincs helye annak a sérelemnek, melyet a kifogásolt két megbízott — nem lévén igazolva — szavazatuk leadása által követett volna el, mert a törvény az igazolási eljárásra való tekintet nélkül rendeli el a közgyűlés összehívását. A másik pedig, mi az alispán távollétéből eredő sérelmet illeti, erre vonatkozóan a községi törvény 80. §-a értelmében azt a felvilágosítást adja, hogy a szavazás vezetésére az elnök által kinevezett küldöttség lévén jogosított, az alispán ez időben való távollétével egyáltalán csak a törvény világos rendelkezésének tett eleget. Nem óhajtja befolyásolni a közgyűlést az állandó választmány javaslatát illetően s a névszerinti szavazást elrendeli.

A közgyűlés impozáns többséggel 58 szóval 2 ellen elfogadja az állandó választmány javaslatát, Farkas határozati javaslatát elveti s a választás ellen beadott felebbezéseket elutasítja.

Szamosujvár város azon határozatát, hogy a tisztí ügyészi fizetést tetemesen leszállítja, nem hagyta jóvá a közgyűlés.

Több községi ügynek s kérésnek elintézése után Désy Zoltán főispán kellemes kötelességet vél teljesíteni, midőn a törvényhatósági bizottság tagjainak boldog újévet kíván. Adja az Ég, hogy ez a múlt évben sokat hányódott vármegye a gazdasági és politikai fejlődés útján nagyot haladhasson a jövőendő esztendő alatt. (Lelkes éljenzés.)

Vásárhelyi Boldizsár a törvényhatósági bizottság nevében viszonzozza a jókívánságot s kéri az Isteni Gondviselést, hogy azt a férfit, kit ide helyezett e „sokat hányódott vármegye“ élére, áldja meg minden áldásával, hogy e vármegyét a felvirágzás és békés fejlődés felé vezethesse. (Hosszasan tartó lelkes éljenzés. Éljen a főispán.)

Elnöklő főispán az ülést 1 órakor bezárta.

A „Szolnok-Doboka“ című társadalmi és közgazdasági lap 28 évi pályafutás után a mai számmal politikai jelleget öltött. Mint állami tisztviselő politikai lap szerkesztésében részt nem vehetvén, annak vezetésétől visszalepek s őszinte köszönetet mondok mindazoknak, akik 11 évi szerkesztői működésem alatt szellemi és anyagi eszközökkel támogatni szívesek voltak.

Dés, 1902 decz. 31.

Kászonszeltzi Veress Dezső,
a Szolnok-Doboka volt szerkesztője.

HIREK.

SZOLNOK-DOBOKA.

1903 január elsejével új előfizetést nyitunk lapunkra.

Előfizetési ára postai kézbesítéssel:

Egész évre (decz. 31-ig) 10 korona — fill.
Fél évre (jun. 30-ig) 5 „ — „
Negyed évre (márcz. 31-ig) 2 „ 50 „
Egyes szám ára — „ 20 „

Lelkeseknek, néptanítóknak és körjegyzőknek kedvezményes áron adjuk lapunkat, és pedig:

Egész évre . . . 8 korona — fill.
Fél évre 4 „ — „
Negyed évre . . . 2 „ — „

Lapunkhoz mellékelve postautalványt küldünk, melyen legcélszerűbb a megrendelést eszközölni. Előfizetni bármely naptól lehet. Mindennemű küldemény, levél, pénz, hirdetés szerkesztőségi és kiadói hivatali irodánkba (Serház-utca 1. szám, földszint) küldendő. Szerkesztőségi hivatalos óra minden kétköznapon délután 2—3 óráig van.

A Szolnok-Doboka megjelenik minden vasárnap reggel 6 órakor s az összes előfizetők, úgy helyben mint vidéken még az nap postán kézhez

kapják. A kézbesítésben tapasztalt mindennemű rendellenességet kérjük azonnal tudtára adni a kiadóhivatalnak, hogy annak orvoslása végett intézkedhessék. A mai szám rendkívüli időben jelenik meg s legközelebbi számunk január negyedikén, vasárnap fog megjelenni.

— **A miniszterelnök válasza.** Széll Kálmán miniszterelnök Szolnok-Dobokavármegye törvényhatósági bizottságának üdvözlő táviratára ma, december 31-én a következő megleghangú választ küldte:

Méltóságos Désy Zoltán főispán úrnak Dés.

A vármegye törvényhatósági bizottsága nevében tolmácsolt új évi jó kívánatok és a meleg hang, a melylyel személyemről megemlékeztek, őszinte örömmel töltött el. Fogadják érte köszönetemet.

Széll Kálmán.

— „Margherita.“ Lapunk jövő számában kezdjük meg Ritter Anna híres regényének a Margherita-nak közlését a Szolnok-Doboka számára készült kitűnő fordításban. A kiválóan érdekes regényt olvasniuk szíves figyelmébe ajánljuk.

— **Tisztviselői értekezlet.** Deczember hó 29-én Désy Zoltán főispán elnökléte alatt a közigazgatási egyszerűsítési szabályrendeletek egyöntetű végrehajtása tárgyában népes tisztviselői értekezlet volt. A közigazgatási ágba előadott Bándy György főjegyző, az árvaügyben Schwáiczter István árvaszéki ülnök.

Több vitás kérdés között az árvaügyi szabályrendeletek tárgyalása közben kitűnt, hogy annak némely részei, különösen a községi közgyám teendőire vonatkozó, végrehajthatatlannak a miatt, mert a megyében nem a községi, hanem a járási közgyámi intézmény lévén rendszerezve, a járási közgyámok a rendelet által a községi közgyámokra utalt teendőket teljesíteni képtelenek. A községi közgyámi intézménynek behozatala pedig a vármegyére tetemes terhet róna s éppen ezért arra a megállapodásra jutott az értekezlet, hogy a járási közgyám intézményének fenntartása a mai körülmények között egyelőre elkerülhetetlen.

— **Szolnok Doboka törvényhatósági telephonalozata** A törvényhatósági telephonalozat építése megyénkben is megkezdődött, s a munkálatok előreláthatólag február hó végéig elkészülnek. Ezzel Szolnok-Dobokavármegye is azon megyék sorába lép, melyek az inter urbán telephonalozatba bevételek. A vármegye székhelyén eddig 39 előfizető van, azonkívül a vármegye területén levő összes körjegyzői székhelyekre is be fog vezetetni a telephon. Előfizetési ára egy évre 120 korona, mely azonban csökkenni fog, tekintve, hogy a telephon díjak leszállítását az egész országban az érdekelték sürgetik.

— **Az állandó választmány ülése.** A deczember hó 30-án megtartott vármegyei rendkívüli közgyűlést megelőzőleg 29-én d. e. 10 órakor állandó választmányi ülés volt. Az ülésen jelen voltak: Désy Zoltán főispán elnökléte alatt Dr. Torma Miklós kir. tan. alispán, Bándy György főjegyző, Biró Antal főszámvevő, Voith Gergely, Maléter Zoltán, Dr. Haukó Ödön, Biró István Hermann Tivadar, Ferenczy István, Hatfaludy József, Betegh Imre, Nik Ferencz bizottsági tagok, Gajzágó László, Bárdy Géza, Hye Jenő, Dr. gróf Wass György aljegyzők, mint előadók.

— **Új postafőnök Désen.** Deczember 30-án Dr. Kugyeray Ede posta, táviró fogalmazó átadta az itteni hivatalt az ujonnan kinevezett főnöknek Zimmermann Román posta táv. főtisztnek, ki ez ideig az abrudbányai hivatal vezetésével volt megbízva.

— **Egyleti értesítő.** Fölhívjuk vármegyénk területén működő összes egyesületek figyelmét e rovatunkra, melyben idejekorán beküldött közérdekű fölhívásaikat, meghívóikat és kéréseiket teljesen díjtalanul adjuk közre, ezáltal is munkálni kívánván a közönség igaz érdekeit.

— **Társas összejövetelek Bethlenben.** A bethleni magyar olvasó és társalgó egylet választmánya elhatározta, hogy a farsangi idény alatt saját helyiségében társas összejöveteleket rendez. Az első társas-estély e hó 31-én, szerdán volt Egyleti tagokkal feljövő vendégeket szívesen lát az egylet mindenkor.

Kiadja a szerkesztőség.